

ADVIES Nr. 1.753

Zitting van dinsdag 7 december 2010

Voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer

x x x

2.479-1

ADVIES Nr. 1.753

Onderwerp : Voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer

Bij brief van 18 oktober 2010 heeft mevrouw L. Onkelinx, minister van Sociale Zaken, het advies ingewonnen van de Nationale Arbeidsraad over een voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer.

Gelet op het dringend karakter van de adviesaanvraag werd een werkgroep belast met de bespreking van dit voorontwerp van wet.

Op verslag van deze werkgroep heeft de Raad op 7 december 2010 volgend eenparig advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. SITUERING VAN DE ADVIESAANVRAAG

De Raad stelt vast dat bij brief van 18 oktober 2010 mevrouw L. Onkelinx, minister van Sociale Zaken, bij hoogdringendheid het advies heeft ingewonnen van de Nationale Arbeidsraad over een voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer.

In haar brief deelt de minister mee dat de Europese Commissie België op 28 januari 2010 in gebreke heeft gesteld krachtens de procedure die is bepaald in artikel 258 van het verdrag betreffende de werking van de Europese Unie; de Belgische Staat werd verzocht zijn argumenten aan te voeren voor een correcte omzetting van de richtlijn 2006/123/EG - "dienstenrichtlijn".

In haar met redenen omklede advies van 24 juni 2010 heeft de Europese Commissie de Belgische Staat gewezen op een inbreuk op richtlijn 2006/123/EG, omdat hij vóór 28 december 2009 niet alle nodige maatregelen had genomen om zich te conformeren aan de richtlijn, overeenkomstig de verplichtingen die zijn vastgesteld in artikel 44, lid 1 van die richtlijn.

Door zijn antwoord van 25 augustus 2010 heeft de Belgische Staat uitstel gekregen tot 28 november 2010 om de genomen maatregelen mee te delen.

Het belangrijkste probleem ligt volgens de minister in de voorafgaande controle door de huidige provinciale registratiecommissies. Om een zekere rechtszekerheid te waarborgen bij de registratie als aannemer, moet het huidige stelsel worden vervangen door een ander stelsel, namelijk de automatische registratie met een controle a posteriori door een geschillencommissie.

Bovendien verwijst de minister naar het arrest C-74/09 van 15 juli 2010 in de zaak *Bâtiments et Ponts Construction SA, WISAG Produktionservice GmbH, voorheen ThyssenKrupp Industrieservice GmbH, tegen Berlaymont 2000 SA*, waarin volgens de minister het Hof van Justitie kritiek geuit heeft op de aanwezigheid van de sociale partners in die commissies.

De minister deelt mee dat het nieuwe ontwerp voorziet in een geschillencommissie die, na een grondig onderzoek en na de betrokken partijen te hebben gehoord, zal kunnen overgaan tot de schrapping van de registratie als aannemer in de KBO. Die geschillencommissie zal de registratie ook opnieuw kunnen toekennen. De samenstelling van die commissie zal worden geregeld bij koninklijk besluit en zal volgens de minister rekening moeten houden met het arrest van 15 juli 2010.

Het voorontwerp van wet vereist een wijziging van artikel 30 bis van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders en het is in dat kader dat het advies van de Nationale Arbeidsraad wordt ingewonnen.

De minister wijst er tenslotte op dat de ministerraad van 8 oktober 2010 naast de goedkeuring in eerste lezing van het voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer eveneens beslist heeft dat de regering voorstellen zal uitwerken voor de registratie van de aanwezigheden op bouwplaatsen en voor een uitbreiding van de opdrachten van de Kruispuntbank van Ondernemingen als instrument in de fraudebestrijding.

De Raad heeft er kennis van genomen dat de Raad van State op 28 oktober 2010 het advies 48.821/1 over het voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer heeft uitgebracht.

II. INHOUD EN DRAAGWIJDTE VAN HET TER ADVIES VOORGELEGDE VOORONTWERP VAN WET

De Raad stelt vast dat het voorontwerp van wet drie doelstellingen nastreeft :

1. Het wijzigt het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 om het mogelijk te maken het ondernemingsnummer toegekend door de Kruispuntbank van Ondernemingen (KBO) als fiscaal identificatienummer te gebruiken, om de bestaande procedure voor de registratie als aannemer via provinciale registratiecommissies op te heffen en te vervangen door de nieuwe automatische procedure via de KBO (cfr. punt 3) en om te verduidelijken dat de artikelen 402 tot 407 met betrekking tot de hoofdelijke aansprakelijkheid van de opdrachtgever voor de belastingsschulden van een aannemer van toepassing blijven in geval van opening van een procedure van gerechtelijke reorganisatie ingevoerd bij de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van ondernemingen;

2. Het wijzigt artikel 30 bis van de wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders teneinde de bestaande procedure voor de registratie als aannemer via provinciale registratiecommissies op te heffen zodat zij kan vervangen worden door de nieuwe automatische procedure via de KBO (cfr. punt 3) en om te verduidelijken dat artikel 30 bis (hoofdelijke aansprakelijkheid, inhoudingen en meldingsplicht) van toepassing blijft in geval van opening van een procedure van gerechtelijke reorganisatie ingevoerd bij de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van ondernemingen;
3. Het voorziet in een nieuwe procedure van registratie als aannemer ter vervanging van de bestaande procedure voor de registratie als aannemer via provinciale registratiecommissies. Concreet wordt voorzien dat de registratie als aannemer automatisch wordt verworven bij de inschrijving van de bouwonderneming in de Kruispuntbank voor Ondernemingen. Wanneer achteraf blijkt dat de geregistreerde aannemer de regels niet volgt, kan zijn registratie door een geschillencommissie worden ingetrokken. Dezelfde commissie kan de status van geregistreerd aannemer later opnieuw activeren. Zo krijgt de controle op de aannemers een a posteriori karakter in plaats van een controle a priori. De registratie van de aannemer blijft een voorwaarde voor verminderingen in de personenbelasting en het verkrijgen van premies op regionaal en lokaal niveau. De consument zal de status van geregistreerd aannemer kunnen controleren via de KBO en via een webstek van de Federale Overheidsdienst Economie. De Belgische Staat beoogt op deze wijze de registratie van aannemers in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving, in het bijzonder met de artikelen 56 en 57 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en met de Dienstenrichtlijn (2006/123/EG).

III. STANDPUNTEN VAN DE RAAD

1. De Raad verklaart uitdrukkelijk dat hij een negatief standpunt inneemt ten aanzien van het hem ter advies voorgelegd voorontwerp van wet en dit om volgende redenen :
 - a. Ten eerste stelt de Raad vast dat de adviesaanvraag gekaderd is in het globale dossier omtrent de bestrijding van de sociale en fiscale fraude in de bouwsector. Zo blijkt uit de memorie van toelichting dat “gezien de klassieke gevoeligheid van de bouwsector voor koppelbazerij en zwartwerk het niet wenselijk is het systeem van geregistreerde aannemers overboord te gooien. Het voorliggende wetsontwerp beoogt dan ook de huidige, administratief zware en langdurige voorafgaande registratieprocedure (a priori controle) te vervangen door een snelle en eenvoudige automatische registratie die kan worden kwijt gespeeld wanneer malversaties worden vastgesteld (a posteriori-controle).”

Hij wijst er voorts op dat uit de adviesaanvraag van de minister en de notificatie van de ministerraad van 8 oktober 2010 duidelijk blijkt dat het luik vereenvoudiging van de registratie als aannemer één geheel vormt met de luiken aanwezigheidsregistratie op de bouwplaatsen en uitbreiding van de opdrachten van de Kruispuntbank van Ondernemingen als instrument in de fraudebestrijding.

Hij constateert evenwel dat hij enkel om advies wordt gevraagd over het voorontwerp van wet tot invoering van de automatische registratie als aannemer.

Hij is echter van oordeel dat het luik vereenvoudiging van de registratie als aannemer onlosmakelijk verbonden is met de uitwerking van het luik aanwezigheidsregistratie van iedereen die werken in onroerende staat uitvoert op een bouwplaats en het luik uitbreiding van de opdrachten van de Kruispuntbank van Ondernemingen als instrument in de fraudebestrijding. Hij stelt dienaangaande zeer uitdrukkelijk dat de vereenvoudiging van de registratie als aannemer hand in hand moet gaan met de implementatie van de aanwezigheidsregistratie op de bouwwerven.

Zolang er geen doeltreffende regeling met betrekking tot de aanwezigheidsregistratie op de bouwwerven is uitgewerkt, acht de Raad het dan ook niet wenselijk zich positief uit te spreken over het hem ter advies voorgelegd voorontwerp van wet betreffende de invoering van de automatische registratie als aannemer.

- b. Ten tweede merkt de Raad op dat in het hem ter advies voorgelegd voorontwerp van wet nog heel wat materies geregeld dienen te worden via koninklijke besluiten zoals o.a. met betrekking tot de modaliteiten voor de registratie in geval geen automatische registratie mogelijk is en de samenstelling van de geschillencommissie. Teneinde zich met kennis van zaken te kunnen uitspreken acht de Raad het noodzakelijk ook over deze ontwerpen van koninklijk besluit parallel geraadpleegd te worden. De Raad zou het ook wenselijk vinden dat alle bevoegde administraties betrokken worden bij de uitwerking van deze koninklijk besluiten m.a.w. niet enkel de administraties die bevoegd zijn voor de economische en financiële kwesties maar ook de administraties die bevoegd zijn voor de arbeidswetgeving en de sociale zekerheidswetgeving.

- c. Ten derde is de Raad van oordeel dat er geen té restrictieve en selectieve interpretatie mag gegeven worden aan de Europese regelgeving en rechtspraak. Voorafgaandelijk aan het in overeenstemming brengen van de Belgische wetgeving met de Europese wetgeving moet er eerst een grondige analyse gemaakt worden van de Europese wetgeving en van de rechtspraak van het Europees Hof van Justitie, zodat duidelijkheid geschapen wordt omtrent hetgeen in de Belgische wetgeving ingevolge de Europese regelgeving al dan niet mogelijk is, in het bijzonder wat de registratieprocedure en de aanwezigheid van de sectorale sociale partners in de bij dergelijke procedures betrokken commissies betreft.
 - d. Ten vierde heeft de Raad er kennis van genomen dat in het hem ter advies voorgelegde voorontwerp van wet voorzien wordt dat artikel 30bis van de RSZ-Wet en de artikelen 402 e.v. WIB van toepassing blijven in geval van opening van de procedure van gerechtelijke reorganisatie ingevoegd bij de wet van 31 januari 2009 betreffende de continuïteit van ondernemingen. Hij vestigt er de aandacht op dat binnen de Raad voor het ogenblik belangrijke besprekingen lopende zijn over de sociale implicaties van de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen. Hij wenst dan ook dat deze specifieke kwestie binnen dit globaal kader behandeld wordt.
 - e. Ten vijfde constateert de Raad dat het de bedoeling is dat de nieuwe regeling met betrekking tot de registratie als aannemer vanaf 1 januari 2011 zou in werking treden. Hij is van oordeel dat dit geen realistische timing is, gelet op het feit dat er nog heel wat teksten van koninklijk besluiten moeten uitgewerkt worden en de noodzakelijke link met de implementatie van het luik aanwezigheidsregistratie op de bouwplaatsen.
2. De Raad dringt erop aan dat onverwijld de nodige wetgevende initiatieven worden genomen voor de uitwerking van het luik aanwezigheidsregistratie op de bouwplaatsen. Dienaangaande acht de Raad het belangrijk er nu reeds de aandacht op te vestigen dat de aanwezigheidsregistratie verplicht moet worden voor "ieder fysisch persoon" die werken in onroerende staat uitvoert. Dit betekent dat deze verplichting niet enkel moet gelden voor de werknemers van het paritair comité nr. 124, maar ook voor de werknemers van andere sectoren die werkzaamheden op bouwplaatsen verrichten. Bovendien moet deze verplichting gelden ongeacht het sociaal statuut van de personen die arbeidsprestaties verrichten (zowel voor personen met een statuut van werknemer als voor personen met een statuut van zelfstandige) en ongeacht het land van herkomst (zowel voor binnenlandse als buitenlandse arbeidskrachten). Bij de registratie dient eveneens vermeld voor wie, waar en wanneer de werken moeten uitgevoerd worden. Voorts moeten er ook verschillende systemen van registratie mogelijk zijn. In het kader van vereenvoudiging of de afschaffing van overlappende administratieve verplichtingen kan gedacht worden aan o.m. de controlekaart C.3.2 A-bouw bij tijdelijke werkloosheid en de werfmelding.

De Raad vraagt met het oog op de totstandkoming van een eenvoudige en werkbare regeling met betrekking tot de aanwezigheidsregistratie op de bouwplaatsen nauw overleg te plegen met de sociale partners van alle betrokken sectoren en, wat de personen met het statuut van zelfstandigen betreft, met de betrokken beroepsgroepen, en de RSZ te betrekken bij het uitwerken van technische oplossingen.

3. De Raad betreurt het dat de problematiek van het afleveren van valse A1 (detacherings)formulieren niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een grondige discussie tijdens het Belgisch Voorzitterschap. De Raad zou het wenselijk vinden dat dit thema dat kadert binnen het globale debat van fraudebestrijding op Europees niveau, onder de aandacht van de Europese Commissie gebracht wordt, zodat er een werkbare en efficiënte oplossing voor dit probleem kan gevonden worden.

4. De Raad zou het tenslotte op prijs stellen dat de sociale partners zowel op interprofessioneel als op sectoraal niveau in de toekomst zouden geraadpleegd worden telkens een wetgeving die hen aanbelangt in vraag gesteld wordt ingevolge Europese regelgeving en rechtspraak, procedures van ingebrekestelling en andere procedures op Europees niveau waarbij de Belgische Staat betrokken wordt.
